

Stationen aaben efter den Tid, vil det dog under den tilstedeværende Trafik vistnok kunne betale sig at gjøre det.

Jeg ønsker ligesom tidligere ved flere Leiligheder at gjøre nogle ganske enkelte Bemærkninger til Underrigsministeriets Budget paa § 19 III., forsaavidt angaar Foranstaltninger vedkommende Landvæsenet. Jeg skal gjøre det i al Korthed og uden at komme dybere ind paa Detailler. Jeg anerkjender, at Bevillingen her i de senere Aar er bleven forbedret, udvidet og forstøret i ikke ringe Grad. Jeg har tidligere udtalt mig for, at Bevillingen burde anvendes dels til at støtte, dels til at lede Landbruget. Støtte dette gjør man ved at give Bidrag til Foreninger, Præmier til Huslodders Dyrkning osv. osv., og delvis lede det gjør man ved Bevillinger til Forsøgsstationer og andre Bevillinger i lignende Retning. Jeg kunde forsaavidt ønske, at man viste større Interesse for mere almindelige Formaal paa dette Punkt, thi det, man er mindst villig til at bevilge til, er f. Ex. den videnskabelige Undervisningsanstalt, Landbohøjskolen, og de egentlig videnskabelige Forsøgsanstalter, som ogsaa have været foreslaede. Man er mere beredt til at bevilge til aldeles specielle Forsøg, som ogsaa have en videnskabelig Karakter, men dog kun have et bestemt begrændset Viemed. S og for sig er det meget forklarligt, jeg kan godt forstaa det, men det kan ikke negtes, at, selv om det gjør Nytte, kunde det dog være, at man ved at kaste sig over de mere almindelige Formaal, vilde gjøre fuldt saa megen Nytte. Jeg paa-fskjønner saaledes den begrændsede Forsøgsstation, der ledes af Docent Fjord, og den Bevilling, der gaar i denne Retning, men der kunde dog nok paa nogle Punkter trænges til noget Mere. Folk hertilands, navnlig Landbrugere, ere noget uenige om, hvorledes Staten helst maatte stille sig til Landbruget; der er Nogle, der fordrer en mere direkte Indgriben og tale om Dpretelsen af et Landbrugsministerium eller ialtfald et sagdyndigt Departement. Jeg nærer nu ikke denne Anskuelse. Jeg længes ikke efter en stærk Indgriben fra oven af, jeg tror, at Landbruget er bedre tjent med det, saaledes som det er nu. Nu ere Landbrugerne under Organer, paa hvis Indstiftelse og Vedelse de selv have Indflydelse; de have nu et vist Raaderum over, en vis Indflydelse paa Anvendelsen af de Bevillinger, som der er Tale om, og jeg tror, at det er den Maade, som giver dem mest Indflydelse, og som i Virkeligheden gavner Sagen mest, selv om det fordrer nogen Opoffrelse af de ledende Kræfter. Der er Andre, som mene, at Staten bidrager for meget til denne Næring, henset til

andre Næringer, som staa ved Siden af den. Jeg tror ikke, at dette er rigtigt og berettiget, og jeg skal nævne et enkelt Forhold, som specielt gjør, at det ikke er berettiget, nemlig Toldloven og Forholdet til den. Smedens man overfor Industri og Haandværk er tilbøielig til at yde Bestyttelse, hvilket vistnok i og for sig er rigtigt — jeg har altid været af denne Anskuelse; for en halv Snes Aar siden fandt man denne Anskuelse latterlig, naar den blev fremsat, nu synes de fleste at være gaaede over til den — tror jeg, at man kan sige, at overfor Landbruget ere omtrent alle Folk Frihandelsmænd. Jeg tror heller ikke, at der er Noget at sige dertil, men Følgen deraf er den, at Landbruget maa bære endel Byrder af Hensyn til de andre Næringer, og det Mindste, man kan gjøre til Gjengjæld derfor, er at understøtte det paa anden Maade, nemlig gjennem Bevilling. Det, som vi trænge til at lære, er ikke en større Masseproduktion — det kan Landbrugene lære sig selv — men det er, hvorledes Kvaliteten skal forbedres, hvorledes Produktet skal forædles, samt hvor man bedst skal søge Afsetning for dette forædledte Produkt. Det er dette Spor, som man senere har søgt ind paa, og det tror jeg, er det rigtige Spor. Jeg tror, at man mere og mere erkjender, at dette er rigtigt, og har det ikke tidligere været erkjendt, saa tror jeg, at man erkjender det iaar. Vi bevæge os nu noget hurtigere, end vi tidligere have gjort, og nu er det blevet fuldt erkjendt. Om Høsten iaar læse og høre de Herrer, at det er en stor Høst. Ja, det er nu saa som saa, det er ganske vist en temmelig stor Høst, men med Hensyn til Befkaffenheden er det en noget tvivlhom Høst, og det er, om ikke meget vanskeligt, saa dog ialtfald vanskeligt at anbringe denne Høst paa en passende Maade. Det er vanskeligt i flere Retninger. Affensdelsforholdene ere vanskelige, Priserne ere smaa, og den naturlige Ressource, nemlig at forøge Kreaturholdet, er maasse bleven vanskeligere iaar end nogensinde paa Grund af det Misforhold, der finder Sted mellem Dyrene og de egentlige Kornvarer, samt hvad der staaar i Klasse dermed. Altsaa, man kan ikke glæde sig altsfor meget over eller være altsfor sikker paa, at Opgjørelsen tilsidt vil stille sig saa særdeles gunstig. Der er et Par specielle Bevillinger, som jeg ønsker at sige nogle saa Ord om. Der findes opført 10,000 Kr. til Landhusboldningssekskabet til Forsøg med Hvedesorter, til Forsøg med Bygdyrking og til dansk Frøkontrol. Jeg kan meget anbefale disse Bevillinger. Jeg vil her gjøre en Bemærkning med Hensyn til Byg-forsøgene. Disse Forsøg have før staaet paa